C/2025/1800

4.4.2025

**P10_TA(2024)0041**

# Geneetiliselt muundatud mais MON 810

**Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/1828 kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 810 sisaldava, sellest koosneva ja sellest valmistatud toidu ja sööda turuleviimise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2017/1207 (2024/2840(RSP))**

(C/2025/1800)

*Euroopa Parlament,*

— võttes arvesse komisjoni rakendusotsust (EL) 2024/1828, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 810 sisaldava, sellest koosneva ja sellest valmistatud toidu ja sööda turuleviimise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2017/1207 ([1]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ([2]), eriti selle artikli 11 lõiget 3 ja artikli 23 lõiget 3,

— võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 26. aprillil 2024 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud, ning võttes arvesse, et 29. mail 2024 apellatsioonikomitees toimunud hääletuse tulemusel ei esitatud samuti arvamust,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes) ([3]) artiklit 11,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 30. novembril 2023 vastu võetud ja 19. jaanuaril 2024 avaldatud arvamust ([4]),

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles väljendatakse vastuseisu geneetiliselt muundatud organismide (GMOd) lubamisele ([5]),

— võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõikeid 2 ja 3,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et Belgias asuv ettevõtja Bayer Agriculture BV esitas 6. oktoobril 2022 Ameerika Ühendriikides asuva ettevõtja Bayer CropScience LP nimel komisjonile taotluse rakendusotsuse 2013/649/EL ([6]) ja rakendusotsuse (EL) 2017/1207 ([7]) uuendamiseks; arvestades, et vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 11 lõikele 4 pikendati rakendusotsuses 2013/649/EL käsitletud geneetiliselt muundatud maisist MON 810 toodetud geneetiliselt muundatud õietolmu toiduna kasutamise loa kehtivust automaatselt, kuni tehakse otsus loa kehtivuse pikendamise taotluse kohta;

([1]) ELT L, 2024/1828, 4.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1828/oj.
([2]) ELT L 268, 18.10.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb geneetiliselt muundatud maisi MON 810 hindamist loa kehtivuse pikendamiseks vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (toimik GMFF-2022-9450), EFSA Journal, 2024;22(1):8489, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8489.
([5]) Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni ja üheksandal ametiajal 38 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu GMOde lubamisele.
([6]) Komisjoni 6. novembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/649/EL, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 viia turule maisist MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) toodetud õietolmu (ELT L 302, 13.11.2013, lk 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2013/649/oj).
([7]) Komisjoni 4. juuli 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/1207, millega lubatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid (ELT L 173, 6.7.2017, lk 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/1207/oj).

B. arvestades, et EFSA võttis 30. novembril 2023 vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 19. jaanuaril 2024;

C. arvestades, et geneetiliselt muundatud maisi on muundatud selleks, et ta toodaks insektitsiide (Bt-toksiine);

***Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused***

D. arvestades, et mitmes uuringus on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada inimese immuunsüsteemi, ja et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused ([8]), mis tähendab, et need võivad suurendada allergeensust teistel valkudel, millega nad kokku puutuvad;

***Bt-kultuurid: mõju mittesihtorganismidele***

E. arvestades, et erinevalt insektitsiidide kasutusest, kui kokkupuude toimub pihustamise ajal ja piiratud aja jooksul pärast seda, toob geneetiliselt muundatud Bt-kultuuride kasutamine kaasa sihtorganismide ja muude kui sihtorganismide pideva kokkupuute Bt-toksiinidega;

F. arvestades, et eeldust, et Bt-toksiinidel on ainult ühe sihtmärgiga toimeviis, ei saa enam tõeseks pidada, ja mõju sihtrühma mittekuuluvatele organismidele ei saa välistada; arvestades, et teadete kohaselt on järjest rohkem sihtrühma mittekuuluvaid organisme mitmel viisil mõjutatud; arvestades, et hiljutises ülevaates on välja toodud 39 eelretsenseeritud väljaannet, milles teatatakse Bt-toksiinide märkimisväärsest kahjulikust mõjust paljudele sihtrühmast välja jäävatele liikidele ([9]);

***Liikmesriikide märkused***

G. arvestades, et liikmesriigid esitasid EFSA-le kolmekuulise konsultatsiooniperioodi jooksul palju kriitilisi märkusi ([10]), sealhulgas selle kohta, et geneetiliselt muundatud maisi koostise andmeid tuleks kontrollida ja uuesti analüüsida ning et analüüs peaks vastama EFSA praegustele nõuetele, muu hulgas samaväärsuse katsetele, ning et kirjanduse ülevaade ei sisaldanud uuringuid selle kohta, mis Cry1Ab-ga keskkonnas toimub, ega Bt-kultuuride jääkide võimaliku mõju kohta muudele kui sihtorganismidele, mis on problemaatiline, kuna avaldatud trükistest nähtub, et geneetiliselt muundatud maisi söödast sõnnikusse ülekandumisel võib tekkida mullaorganismide kokkupuude Cry1Ab-ga ning see võib avaldada negatiivset mõju mullaorganismidele, millel on tagajärjed elurikkusele ja ökosüsteemi teenustele;

H. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ning nõutakse, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnealuse küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkidest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;

***Imporditud söödast sõltuvuse vähendamine***

I. arvestades, et COVID-19 kriisist ja Ukrainas jätkuvast sõjast saadud õppetund on, et liit peab lõpetama sõltuvuse mõnest kriitilisest toormest; arvestades, et komisjoni president Ursula von der Leyen palub volinikukandidaat Christophe Hansenile saadetud missioonikirjas, et ta uuriks kriitilise tähtsusega kaupade impordi vähendamise võimalusi ([11]);

([8]) Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L. „An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis*'e Cry-toksiinide ohutusest ja bioloogilisest mõjust imetajatel), Journal of Applied Toxicology, mai 2016, 36,5, lk 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([9]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Insektitsiidsed Bt-kultuurid. EFSA riskihindamise lähenemisviis geneetiliselt muundatud Bt-taimedele on ülesehituslikust aspektist ebaõnnestunud), RAGES 2020, lk 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf; vt näiteks Hilbeck, A., Otto, M. „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment“ (*Bacillus thuringiensis*'e Cry toksiinide spetsiifilisus ja koosmõjud geneetiliselt muundatud organismide keskkonnariski hinnangus), Frontiers in Environmental Science, 2015, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([10]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8489&file=efs28489-sup-0008-Annex_8.pdf

([11]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

***Ebademokraatlik otsustamine***

J. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 26. aprillil 2024 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab seda, et loa andmise ettepanek ei saanud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust; arvestades, et arvamust ei esitatud ka 29. mail 2024 apellatsioonikomitees toimunud hääletuse tulemusel;

K. arvestades, et Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (kolm resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal väljendas Euroopa Parlament GMOde turule laskmisele vastuseisu 38 korral;

L. arvestades, et kuigi komisjon tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;

M. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud selle toetuseks liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta ([12]);

N. arvestades, et komisjon pikendas 2. juulil 2024 luba geneetiliselt muundatud maisi turulelaskmiseks;

1. on seisukohal, et rakendusotsus (EL) 2024/1828 ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsus (EL) 2024/1828 ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ([13]) sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tulemuslik toimimine;

3. palub komisjonil rakendusotsuse (EL) 2024/1828 kehtetuks tunnistada;

4. väljendab heameelt, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust ([14]); väljendab siiski sügavat pettumust, et komisjon on sellest ajast saadik jätkanud lubade andmist GMOde liitu importimiseks, hoolimata Euroopa Parlamendi püsivast vastuseisust ja sellest, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;

5. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas nendega järgitakse kahju mittetekitamise põhimõtet ([15]);

6. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([12]) Määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([14]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

([15]) Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (ELT C 270, 7.7.2021, lk 2), punkt 102.